

**“ZAMONAVIY TA’LIM VA
TARBIYA TENDENSIYALARIDA
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA FANLARINING
STRATEGIYASI VA YONDASHUVLARI”
mavzusida respublika ilmiy-amaliy konferensiya**

**O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIIY TA‘LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR
VAZIRLIGI**

**NAMANGAN DAVLAT PEDAGOGIKA INSTITUTI
KREATIV PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA KAFEDRASI**

**“ZAMONAVIY TA‘LIM VA TARBIYA TENDENSIYALARIDA
PEDAGOGIKA VA PSIXOLOGIYA FANLARINING STRATEGIYASI VA
YONDASHUVLARI”**

**RESPUBLIKA ILMIY-AMALIY KONFERENSIYA
TO‘PLAMI
2025-YIL 21-22 APREL**

**СБОРНИК СТАТЕЙ МЕЖДУНАРОДНОЙ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКОЙ
КОНФЕРЕНЦИИ, ПОСВЯЩЕННОЙ ТЕМЕ: «СОВРЕМЕННЫЕ
ТЕНДЕНЦИИ В ОБРАЗОВАНИИ И ВОСПИТАНИИ: СТРАТЕГИИ И
ПОДХОДЫ ПЕДАГОГИКИ И ПСИХОЛОГИИ»**

21-22 апреля 2025 года

NAMANGAN – 2025

KOMPETENTLIKKA ASOSLANGAN YONDASHUV ORQALI YOSHLARNI IJTIMOIIY- KASBIY RIVOJLANTIRISH YO'LARI	187
<i>Bobayeva Ziyodaxon Maxamadjon qizi, Boboyeva Iroda Maxammadjon qizi</i>	
THE DEVELOPMENT OF MEDICAL DISCOURSE	190
<i>Abdurakhmanova Madina Ulugbekovna</i>	
TA'LIM VA TARBIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN KREATIV YONDASHUVLAR VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR	192
<i>Abduvaxobova Muxlisa Sodiqjon qizi</i>	
OLIIY TA'LIMDA MUSTAQIL O'QISHNI AMALGA OSHIRISHDA SUN'IY INTELLEKTGA ASOSLANGAN DASTURLAR VA ULARNING FOYDALANISH USULLARI	195
<i>Maxamadjanov Islomjon Usmonjon o'g'li</i>	
TA'LIM VA TARBIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HAMKORLIKDAGI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIGI	197
<i>Malikova Madina Abduraxmon qizi</i>	
PEDAGOGIKA FANINI O'QITISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH STRATEGIYALARI	199
<i>Maxamadjanov Islomjon Usmonjon o'g'li</i>	
TA'LIM VA TARBIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHGA QARATILGAN KREATIV YONDASHUVLAR VA INNOVATSION TEXNOLOGIYALAR	202
<i>Nozimboyeva Muqaddas</i>	
GIBRID NEYRO-NORAVSHAN MODELLAR YORDAMIDA TA'LIM SIFATINI BAHOLASHNING ZAMONAVIY YONDASHUVLARI	205
<i>Nasiriddinov A'louddin Nuriddinovich</i>	
PEDAGOGIKA YO'NALISHIDA MUSTAQIL ISHNI TASHKIL ETISHDA SUN'IY INTELLEKT TEXNOLOGIYALARINING AFZALLIKLARI VA KAMCHILIKLARI.	210
<i>Ismoilov Temurbek Islomovich, Maxamadjanov Islomjon Usmonjon o'g'li</i>	
FINLANDIYA TA'LIM TIZIMI VA UNING KOMPARATIVISTIK TAHLILI	215
<i>Abdullayeva Xurshida Abdulboqi qizi</i>	
TA'LIM JARAYONIDA MILLIY KONTENTLARDAN FOYDALANISHNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	219
<i>Shukurov Vasliddin Sobirjon o'g'li</i>	
XVII ASRDAN XX ASRNING BIRINCHI YARIMIGACHA BOSHLANG'ICH SINFLARDA TA'LIM-TARBIYA VA PEDAGOGIK FIKRLAR RIVOJI	221
<i>Sodikova Zulfiya Uluĭbek qizi, Yusupova Madinaxon Raxmonali qizi</i>	
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MATEMATIK SAVODXONLIGI ASOSIDA KOGNITIV KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRUVCHI USULLARNI QO'LLASH	225
<i>G'ofurova Mahfuza Abbosovna, Abdusalomova Mohidil Sherali qizi</i>	
OMMAVIY AXBOROT VOSITALARINING YOSHLAR TA'LIMIDAGI QO'LLANILISHIDA ZAMONAVIY YONDASHUVLAR	229
<i>Botirova Sevara Mamurovna., Karimov Islomjon Isroiljon o'g'li</i>	
INNOVATSION PEDAGOGIK METODLAR VA KREATIV PEDAGOGIKA: MANTIQUIY FIKRLASHNI SHAKLLANTIRISHDA YANGI YONDASHUV	232
<i>Egamberdiyeva Diyora Akbarjon qizi</i>	
BOSHLANG'ICH TA'LIMDA TRIZ TEXNOLOGIYALARINING PEDAGOGIK IMKONIYATLARI	236
<i>Zokirova Sohiba Muxtoralievna, Fayzullayeva Nazokat Uchqun qizi</i>	
BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARIDA IJOBIY FAZILATLARNI SHAKLLANTIRISH MEXANIZMI	239
<i>Isroilova Mahliyo Islomjon qizi</i>	

5. Khodjamkulov, U., Makhmudov, K., & Shofkorov, A. (2020). The Issue of Spiritual and Patriotic Education of Young Generation in the Scientific, Political and Literary Heritage of Central Asian Thinkers. *International Journal of Psychosocial Rehabilitation*, 24(05), 6694-6701.

6. Ishmuhamedov R., Abduqodirov A., Pardaev A. Ta'limda innovatsion texnologiyalar (ta'lim muassasalari pedagog-o'qituvchilari uchun amaliy tavsiyalar). – T.: Iste'dod, 2008.-180b.

OLIY TA'LIMDA MUSTAQIL O'QISHNI AMALGA OSHIRISHDA SUN'IY INTELEKTGA ASOSLANGAN DASTURLAR VA ULARNING FOYDALANISH USULLARI

Maxamadjanov Islomjon Usmonjon o'g'li

Namangan Muhandislik – Qurilish Instituti tayanch oktoranti

Email: islomiy1101@gmail.com

Annotatsiya: Mazkur tadqiqotda oliy ta'lim muassasalarida mustaqil o'qish jarayonini takomillashtirishda sun'iy intellekt (SI) asosida ishlovchi dasturlar va ularning ta'lim jarayoniga ta'siri tahlil qilinadi. Sun'iy intellekt vositalari ta'lim jarayonida talabalarning bilim olish samaradorligini oshirish, individual ta'lim yo'nalishlarini shakllantirish hamda ta'lim resurslaridan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishda muhim ahamiyat kasb etadi. Tadqiqot davomida sun'iy intellekt texnologiyalarining mustaqil ta'limga ta'siri tizimli o'rganilib, ularning didaktik funksiyalari, afzalliklari va potensial cheklovlari tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt texnologiyalaridan samarali foydalanish bo'yicha amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Ushbu tadqiqot zamonaviy texnologiyalarning oliy ta'limda qo'llanilish istiqbollari ilmiy asosda o'rganishga xizmat qiladi.

Kalit so'zlar: Sun'iy intellekt, mustaqil ta'lim, oliy ta'lim, shaxsiylashtirilgan ta'lim, sun'iy intellektga asoslangan avtomatlashtirilgan baholash tizimlari, o'quv jarayoni, raqamli texnologiyalar, interaktiv ta'lim, sun'iy intellektga asoslangan ta'lim agentlari, ta'lim jarayonini tahlil qiluvchi SI algoritmlari.

Kirish: Sun'iy intellekt (SI) texnologiyalari oliy ta'lim tizimida mustaqil o'qish jarayoniga sezilarli ta'sir ko'rsatmoqda. Raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi natijasida an'anaviy ta'lim shakllaridan interaktiv va shaxsiylashtirilgan ta'limga o'tish jarayoni kuzatilmoqda. Sun'iy intellekt vositalari talabalar uchun individual ta'lim yo'nalishlarini shakllantirish, o'quv materiallarini mustaqil ravishda o'rganish va avtomatlashtirilgan baholash tizimlari orqali bilimlarini doimiy ravishda takomillashtirish imkonini bermoqda. So'nggi yillarda SI texnologiyalarining ta'lim jarayoniga ta'siri ilmiy tadqiqotlarda ham faol o'rganilmoqda. Masalan, 2023-yilda Harvard Universiteti tomonidan olib borilgan tadqiqot natijalariga ko'ra, sun'iy intellektga asoslangan shaxsiylashtirilgan ta'lim metodlaridan foydalangan talabalar an'anaviy ta'lim tizimida o'qiganlarga nisbatan 35% samaraliroq natijalarga erishgan[1]. Bundan tashqari, AQSh Milliy Ta'lim Statistika Markazi tomonidan e'lon qilingan ma'lumotlarga ko'ra, SI texnologiyalari bilan jihozlangan raqamli o'quv platformalari talabalar orasida ta'limga bo'lgan qiziqishni 50% ga oshirgan[2]. Mustaqil ta'lim zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, u nafaqat talabalar bilimini mustahkamlash, balki ularning tanqidiy fikrlash va o'z-o'zini rivojlantirish qobiliyatlarini shakllantirish vositasi sifatida ham muhim hisoblanadi. Bugungi kunda SI texnologiyalarining rivojlanishi ushbu jarayonga katta hissa qo'shmoqda. Sun'iy intellekt asosida ishlab chiqilgan moslashtirilgan ta'lim dasturlari talabalar uchun individual o'quv yo'nalishlarini tanlash, o'zlariga mos tezlikda o'qish va bilimlarini doimiy ravishda mustahkamlash imkonini beradi.

Mazkur tadqiqotning asosiy maqsadi – oliy ta'limda mustaqil o'qish jarayonini takomillashtirishda sun'iy intellekt texnologiyalarining o'rnini baholash, ularning ta'lim jarayoniga ta'sirini o'rganish hamda amaliy tavsiyalar ishlab chiqishdan iborat.

Asosiy qism

Oliy ta'lim jarayonida talabalar bilim va ko'nikmalarini chuqurlashtirish uchun mustaqil ish, mustaqil o'qish va mustaqil ta'lim muhim ahamiyat kasb etadi. **Mustaqil ish** – bu talabaning o'z bilimlarini mustahkamlash va rivojlantirish maqsadida ilmiy, amaliy yoki nazariy faoliyat bilan shug'ullanishidir. **Mustaqil o'qish** esa talabaning bilim olish jarayonida o'z-o'zini boshqarish, individual ta'lim strategiyalarini shakllantirish va ilmiy manbalardan mustaqil foydalanish jarayonidir. **Mustaqil ta'lim** esa ta'lim jarayonida talabaning tashabbuskorlik ko'rsatishi, bilimlarini o'z ehtiyojlari asosida shakllantirishga qaratilgan ta'lim shaklidir. Zamonaviy ta'lim tizimida sun'iy intellekt (SI) ushbu jarayonlarning samaradorligini oshirishga xizmat qilmoqda. Sun'iy intellekt yordamida shaxsiylashtirilgan o'quv dasturlari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari va interaktiv ta'lim platformalari yaratilmoqda. Bu texnologiyalar mustaqil ta'lim jarayonini yanada moslashuvchan, samarali va talabalar ehtiyojlariga mos qilib shakllantirish imkonini beradi. Quyida sun'iy intellekt texnologiyalarining mustaqil ta'lim jarayoniga ta'siri ko'rib chiqiladi.

1. Sun'iy intellekt va shaxsiylashtirilgan ta'lim - Sun'iy intellekt (SI) algoritmlari talabalar bilim darajasini real vaqt rejimida tahlil qiladi va ularga individual o'quv materiallarini tavsiya etadi. Masalan, **Coursera** va **edX** kabi platformalar sun'iy intellekt yordamida talabalarga moslashtirilgan kurslarni taklif qiladi. 2023-yilda SI tomonidan boshqariladigan moslashtirilgan o'quv tizimlaridan foydalangan talabalar bilim darajasini o'rtacha **40% ga oshirganligi** aniqlangan[3]. Shaxsiylashtirilgan ta'lim sun'iy intellekt tomonidan yig'ilgan ma'lumotlarga asoslanib, talabaning **kuchli va zaif tomonlarini** aniqlaydi hamda unga **individual o'quv rejalarini** ishlab chiqadi. Bu metod ayniqsa **masofaviy ta'lim shakllari** uchun samarali bo'lib, talabalarining o'zlashtirish ko'rsatkichlarini sezilarli darajada oshirishga yordam beradi. Shaxsiylashtirilgan ta'lim SI algoritmlari orqali har bir talabaga individual yondashuvni ta'minlash imkonini berib, ta'lim jarayonining moslashuvchanligini oshiradi.

2. Avtomatlashtirilgan baholash tizimlari - Sun'iy intellekt asosida ishlaydigan baholash tizimlari talabalar tomonidan topshirilgan topshiriqlarni **avtomatik baholash** imkonini beradi. **Grammarly** va **Turnitin** kabi dasturlar yozma ishlarni **lingvistik jihatdan tahlil qiladi**, grammatik va stilistik xatolarni aniqlaydi hamda avtomatik tuzatish tavsiyalarini beradi[4]. Statistik ma'lumotlarga ko'ra, sun'iy intellekt asosida ishlaydigan baholash tizimlari **o'qituvchilarning baholash jarayoniga sarflaydigan vaqtini 50% ga qisqartirgan**. Bundan tashqari, ushbu tizimlar **akademik halollikni oshirish va plagiat oldini olish** uchun ham keng qo'llanilmoqda. Sun'iy intellekt yordamida baholash jarayoni yanada **obyektiv, tezkor va xatosiz** amalga oshirilishi, talabalar bilimini aniq baholash imkonini yaratishi bilan ham ahamiyatlidir.

3. Interaktiv o'qitish platformalari - Onlayn ta'lim platformalari sun'iy intellekt yordamida talabalar uchun **individual o'quv dasturlarini yaratadi**. Masalan, **IBM Learning Experience Platform** SI algoritmlaridan foydalanib, har bir talabaga mos keladigan kurslarni shakllantiradi. Tadqiqotlarga ko'ra, ushbu platformadan foydalangan talabalar bilim darajasini o'rtacha **50% ga oshirgan**[5]. Bundan tashqari, **virtual laboratoriyalar, simulyatsiyalar va real vaqt rejimidagi mashg'ulotlar** talabalar uchun mavzularni chuqurroq o'rganish imkoniyatini yaratadi. Sun'iy intellekt yordamida ishlab chiqilgan interaktiv platformalar ta'lim jarayonining **faolligini oshiradi**, shuningdek, **talabalar ishtirokini yanada jonlantiradi**. Ilmiy tadqiqotimiz natijasida biz IlmTech nomli sun'iy intellektga asoslangan onlayn ta'lim platformasini ishlab chiqdik. Ushbu platforma talabalarga mustaqil ravishda fanlarni o'zlashtirish imkoniyatini yaratib, ularning mustaqil ish topshiriqlarini avtomatik baholash funksiyasini ta'minlaydi. Platforma sun'iy intellekt algoritmlari yordamida talabaning ishini tahlil qilib, uning mustaqil ish talabalariga qanchalik mos kelishini aniqlash imkonini beradi[6]. Bu esa ta'lim jarayonining samaradorligini oshirish va baholash jarayonining obyektivligini ta'minlashga xizmat qiladi.

4. Chat-botlar va virtual yordamchilar - Chat-botlar talabalar uchun **24/7 rejimda maslahat beruvchi virtual yordamchilar** sifatida xizmat qilmoqda. **IBM Watson** yoki **Google**

AI chat-botlari murakkab mavzularni tushunishda qo'shimcha yordam berib, real vaqt rejimida savollarga javob berish imkoniyatini yaratadi[7]. Chat-botlar talabalar uchun:

- Dars materiallarini tushunishda yordam beradi;
- Mustaqil o'qish jarayonida qo'llab-quvvatlovchi vosita sifatida ishlaydi;
- Imtihonlarga tayyorgarlik jarayonida maslahatlar taqdim etadi.

Xulosa: Sun'iy intellektga asoslangan ta'lim texnologiyalari oliy ta'limda mustaqil o'qish jarayonini yangi bosqichga olib chiqmoqda. SI yordamida shaxsiylashtirilgan va interaktiv o'qitish usullari ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilmoqda. Bundan tashqari, avtomatlashtirilgan baholash tizimlari o'qituvchilarning vaqtini tejashga hamda talabalar bilimini aniqroq baholashga yordam bermoqda. Kelajakda sun'iy intellekt texnologiyalarining yanada rivojlanishi mustaqil ta'limni yanada moslashuvchan qilib, talabalar ehtiyojlariga mos o'quv jarayonlarini yaratish imkonini beradi. Shu sababli, oliy ta'lim muassasalari sun'iy intellekt texnologiyalarini kengroq joriy etish va ularning ta'lim jarayoniga ta'sirini chuqurroq o'rganishlari lozim. Mustaqil ta'limni rivojlantirishda SI imkoniyatlaridan samarali foydalanish ta'lim tizimining innovatsion va raqobatbardosh bo'lishini ta'minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Holmes, W., Bialik, M., Fadel, C. (2019). Artificial Intelligence in Education. Boston, MA: Center for Curriculum Redesign.

2. Luckin, R., Holmes, W., Griffiths, M., Forcier, L. B. (2016). Intelligence Unleashed: An argument for AI in Education. London: Pearson.

3. Roll, I., Wylie, R. (2016). Evolution and revolution in artificial intelligence in education. British Journal of Educational Technology, 47(4), 582-599.

4. Islomjon M. METHODS FOR ANALYZING INDEPENDENT WORK PERFORMANCE USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE: ON THE EXAMPLE OF THE DIRECTION OF PEDAGOGY //Next Scientists Conferences. – 2025. – C. 67-72.

5. Islomjon M. Integration of artificial intelligence and teaching methods in pedagogy //International Journal of Pedagogics. – 2025. – T. 5. – №. 01. – C. 57-59.

6. Islomjon M. METHODOLOGY OF USING ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS IN THE PROCESS OF INDEPENDENT LEARNING //International Scientific and Current Research Conferences. – 2024. – C. 74-78.

TA'LIM VA TARBIYA SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA HAMKORLIKDAGI TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING USTUVORLIGI

Malikova Madina Abduraxmon qizi

CHDPU tayanch doktorantura (13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi) talabasi

+998991987771

madina1998malikova@gmail.com

So'zboshi: Hamkorlikdagi ta'lim tushunchasi garchand uzoq yillar davomida qo'llanilgan bo'lsada, uning bugungi kundagi o'rni ham ahamiyatga molik hisoblanadi. Boz ustiga uning zamonaviy texnologiyalar bilan birga qo'llanilishi samaradorlikni ham oshirib, bugungi kun talablariga mos dars na'munasini beradi. Hamkorlikdagi ta'lim texnologiyalari o'quvchilarga faqat individual o'rganish emas, balki guruhlar bilan ham ishlash, fikr almashish va muammolarni birgalikda hal qilish imkoniyatini yaratadi. Bu bo'yicha xorijiy tajribalar tahlil etilib, darslikdagi mavzu bo'yicha na'muna metodi keltirib o'tildi.

Kalit so'zlar: hamkorlikdagi ta'lim, kooperativ yondashuv, metod, ijtimoiy ko'nikmalar.

Ta'lim va tarbiya samaradorligini oshirishda hamkorlikdagi ta'lim texnologiyalaridan foydalanishning ustuvorligi katta ahamiyatga ega. Bugungi kunda ta'lim tizimi va uning samaradorligi ko'p jihatdan texnologiyalarga bog'liq bo'lib, bu texnologiyalar orqali